

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-18-30>

УДК 351/354

Концептуальні засади здійснення інноваційної діяльності органами публічної влади як основи соціально-економічного розвитку України

Шумська Г.М.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри державного управління,
публічного адміністрування та регіональної економіки
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця

Автором обґрунтовано концептуальні положення здійснення інноваційної діяльності органами публічної влади в Україні. У роботі акцентується увага на реалізації такої кадрової політики в процесі здійснення інноваційної діяльності, яка забезпечить формування необхідних професійних компетентностей у публічних службовців та зменшить опір інноваціям на основі прискорення їх готовності до цих інновацій. Визначено взаємозв'язок між дієюю інноваційною діяльністю органів влади та соціально-економічним розвитком країни на макrorівні, що простежується під час регулювання інноваційних процесів. Для підвищення ефективності інноваційної діяльності органами публічної влади у роботі запропоновано створити офіс інноваційної діяльності, визначено його основну мету, завдання, форми створення та ключові переваги функціонування.

Ключові слова: інновації, інноваційна діяльність, органи публічної влади, соціально-економічний розвиток країни, державна кадрова політика, опір інноваціям, готовність публічних службовців до інновацій, офіс інноваційної діяльності.

Шумская А.Н. КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОРГАНАМИ ПУБЛИЧНОЙ ВЛАСТИ КАК ОСНОВЫ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ УКРАИНЫ

Автором обоснованы концептуальные положения осуществления инновационной деятельности органами публичной власти в Украине. В работе акцентируется внимание на реализации такой кадровой политики в процессе осуществления инновационной деятельности, которая обеспечит формирование необходимых профессиональных компетентностей у публичных служащих и уменьшит сопротивление инновациям на основе ускорения их готовности к этим инновациям. Определена взаимосвязь между действенной инновационной деятельностью органов власти и социально-экономическим развитием страны на макроуровне, прослеживающаяся во время регулирования инновационных процессов. Для повышения эффективности инновационной деятельности органами публичной власти в работе предложено создать офис инновационной деятельности, определены его основная цель, задачи, формы создания и ключевые преимущества функционирования.

Ключевые слова: инновации, инновационная деятельность, органы публичной власти, социально-экономическое развитие страны, государственная кадровая политика, сопротивление инновациям, готовность публичных служащих к инновациям, офис инновационной деятельности.

Shumskaya A.N. CONCEPTUAL BASES OF REALIZATION OF INNOVATIVE ACTIVITY PUBLIC GOVERNMENT BODIES AS THE BASIS OF SOCIAL AND ECONOMIC DEVELOPMENT OF UKRAINE

Conceptual positions of realization of innovative activity of public governmental bodies in Ukraine are reasoned by the author. Special attention is paid to the realization of such skilled politics in the process of innovative activity realization that it will provide the formation of necessary professional competences of public office employees and will decrease the resistance to the innovations on the basis of acceleration of their readiness to these innovations. Intercommunication is determined between the effective innovative activity of government bodies and social and economic development of a country at a macro-level that can be traced during the adjusting of the innovative processes. To increase the efficiency of innovative activity it is suggested to create the office of innovative activity. Also the primary purpose, tasks, forms of creation and key advantages of functioning, is described in the article.

Keywords: innovations, innovative activity, public governmental bodies, social and economic development of a country, public skilled policy, resistance to the innovations, readiness of public office employees to the innovations, office of innovative activity.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Успіх реформування суспільства в Україні передусім заснований на адекватному, масштабному, швидкому та своєчасному оновленні змісту публічного взагалі й зокрема державного управління інноваційним шляхом. Його пріоритети визначені планами заходів щодо виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» [1], а також Стратегії реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування [2] та стратегічною ініціативою новітньої інноваційної політики Європейського Союзу щодо стимулювання та поширення соціальних нововведень у системі державного управління. Сьогодні інновації в управлінській діяльності органів виконавчої влади та органах місцевого самоврядування є ключовим чинником прискорення темпів соціально-економічного розвитку держав та їх територій, виходу з кризових ситуацій, розв'язання суспільних проблем в умовах дефіциту матеріально-фінансових ресурсів. Тому особливого значення набувають обґрунтування концептуальних положень здійснення інноваційної діяльності органами публічної влади в Україні та розроблення напрямів забезпечення дієвої інноваційної діяльності як запоруки стійкого розвитку країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Окремі теоретико-методологічні та практичні аспекти здійснення інновацій органами державного та муніципального управління досліджувалися вітчизняними і зарубіжними вченими: Дегтярьовою І. О. [3], Карповою Ю. А. [4], Никифорова А. Є. [5], Петришиної М. О. [6], Попова С. А. [7], Пригожина А. І. [8], Роджерса Е. М. [9] та ін. Разом з тим, концептуальні положення здійснення інноваційної діяльності органами публічної влади в Україні ще не в повному обсязі розроблено, недостатньо дослідженими залишаються проблеми реалізації кадрової політики для забезпечення повноцінної інноваційної діяльності органами влади як основи стійкого соціально-економічного розвитку країни. Усе вищезазначене обґрунтовує мету наукового дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є поглиблення концептуальних засад здійснення інноваційної діяльності органами влади, а також розроблення напрямів забезпечення повноцінної інноваційної діяльності органами влади як основи соціально-економічного розвитку України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні умови розвитку національної економіки, а також трансформаційні процеси, що відбуваються в органах влади України, вимагають ґрунтовного переосмислення форми і сутності публічного управління та вироблення нових підходів до самого процесу управління. Обсяг завдань, які покладаються на органи публічної влади, зумовлює використання широкого спектру інновацій в їх діяльності. Незважаючи на це, для багатьох органів публічної влади України використання інновацій у процесі їх функціонування і розвитку залишається досить складним завданням, хоча у розвинутих країнах світу їх широко використовують як у бізнесі, так і в роботі органів державного і муніципального управління. Темпи, з якими впроваджуються інновації в системі органів публічної влади України, порівняно з бізнесом, досить повільні, що зумовлено певними бюрократичними перешкодами та опором публічних службовців нововведенням. Отже, вирішення завдання щодо розроблення й впровадження інноваційних інструментів та технологій у діяльність органів публічної влади дасть змогу, з одного боку, вдосконалити механізм публічного управління, з іншого, – впорядкувати управлінську діяльність органів влади, раціонально використовувати соціально-економічний потенціал території держави і, як наслідок, створити сприятливе інноваційне середовище у країні.

Здійснення інноваційної діяльності органами публічної влади в Україні регламентується низкою нормативно-правових актів, основними з яких є: Закони України «Про інноваційну діяльність» [10], «Про співробітництво територіальних громад» [11], «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» [12], «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» [13], Указ Президента України «Про заходи щодо визначення і реалізації проектів із пріоритетних напрямів соціально-економічного та культурного розвитку» [14] та ін.

Так, відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» [10], інновації – це новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери.

Як відомо, інноваційний процес є складовою інноваційної діяльності, яка визнача-

ється входами, виходами, функцією управління, інноваційним потенціалом, ресурсами, зворотними зв'язками та їх взаємодією, які у сукупності відображають процес створення і розповсюдження інновацій. Виходячи з вищезазначеного, інновації в системі органів публічної влади слід розглядати як нові форми і методи їх роботи, нові управлінські технології (використання методології управління проектами у діяльності органів влади та ін.), підходи та інструменти, які використовуються для розв'язання завдань (підходи до взаємодії органів влади з громадськістю, бізнесом тощо), з одного боку, для удосконалення самої системи публічного управління, а з іншого, – для забезпечення соціально-економічного розвитку країни.

Законодавством в Україні визначаються повноваження різних рівнів та підсистем органів публічної влади щодо здійснення інноваційної діяльності на державному й регіональному рівнях. Поряд з цим, установлюється перелік повноважень як представницьких (сільських, селищних, міських рад), так і виконавчих органів у сфері інноваційної діяльності, що дає можливість стверджувати

про існування третього рівня забезпечення здійснення інноваційної діяльності – місцевого. На рис. 1 наведено основні напрями діяльності місцевих органів влади (місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування) у сфері регулювання інноваційних процесів на регіональному та місцевому рівнях.

Ґрунтуючись на результатах аналізу чинних нормативно-правових актів [10; 12; 13 та ін.], а також ураховуючи теоретичні підходи вчених щодо цього питання [6-9 та ін.], визначено основні блоки проблем реалізації регіональної інноваційно орієнтованої політики в Україні, а також запропоновано їх вирішення:

1) блок проблем інноваційної науково-технологічної діяльності, пов'язаної з не досить ефективною реалізацією державної регіональної політики. Оскільки на ступінь загального регіонального інноваційного розвитку безпосередньо впливає рівень інноваційного розвитку та інноваційного потенціалу окремих територій, населених пунктів, є доцільним на законодавчому рівні встановити сукупність повноважень відповідних органів влади на місцях у зазначеній сфері, а також можли-

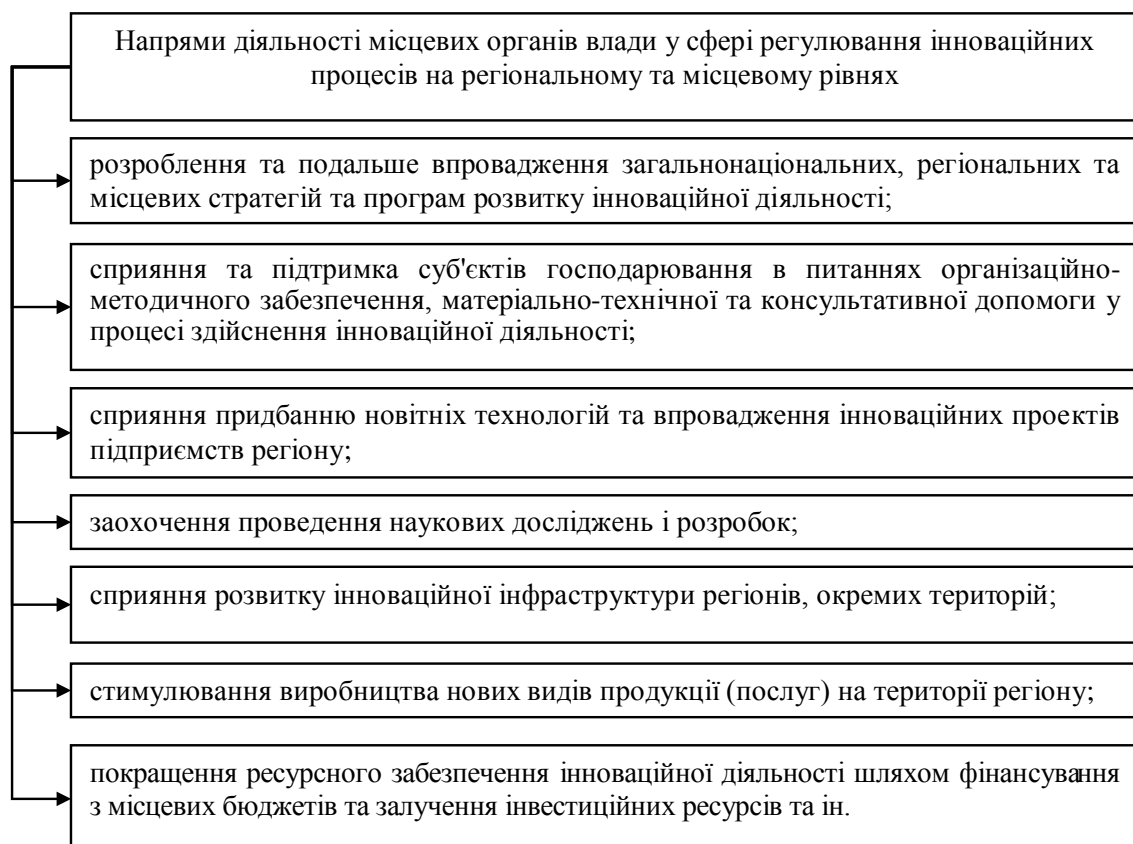

Рис. 1. Основні напрями діяльності місцевих органів влади у сфері регулювання інноваційних процесів на регіональному та місцевому рівнях

вості представницьких та виконавчих органів місцевого самоврядування (повноваження щодо розроблення, виконання місцевих інноваційних програм та визначення з місцевих бюджетів коштів для фінансування цих програм та ін.);

2) блок проблем інноваційної діяльності в галузі публічно-управлінських технологій, що характеризуються соціальною спрямованістю. Для вирішення цього блоку проблем необхідне розв'язати наступні питання, які стосуються: ефективного використання механізмів інноваційного розвитку міст (державно-приватне партнерство, проектне управління тощо); пошуку та залучення іноземних інвестицій, використання коштів міжнародних фондів у рамках науково-технічної допомоги для забезпечення виконання завдань місцевого та регіонального розвитку; створення і подальшого розвитку інноваційних структур, сприяння розвитку інноваційних підприємств малого та середнього бізнесу (кластерні структури, зокрема, міжмуніципальні кластери тощо); використання новітніх технологій упровадження знань у діяльність органів місцевого самоврядування і місцевих органів державної виконавчої влади (технології e-learning тощо); застосування міжнародних стандартів управління якістю адміністративних послуг та ін.

Крім того, є доцільним виділення основних причин проведення неефективної інноваційної політики та неспроможності переорієнтувати економіку України на інноваційну модель розвитку: недосконалість нормативно-правового регулювання питань розвитку інноваційної інфраструктури; недостатній рівень економічного стимулювання інноваційної діяльності та відсутність належної державної підтримки інноваційних структур; надмірна бюрократизація здійснення інноваційної діяльності; незавершеність формування загальнодержавної інфраструктури інформаційного забезпечення інноваційної діяльності; відсутність належного інвестування та фінансування для здійснення масштабних технологічних змін. Отже, для провадження продуктивної інноваційної діяльності в Україні та переходу національної економіки України до інноваційного шляху розвитку існує необхідність формування комплексного наукового підходу до здійснення інноваційної діяльності органами влади та ефективного законодавчого вирішення питань щодо злагоженості їх дій всіх рівнів (державного, регіонального та місцевого).

Слід зазначити той факт, що впровадження будь-якої інновації у сфері публічного управління вимагає відповідних знань і навичок персоналу, який є ключовим стратегічним ресурсом для досягнення цілей органів публічної влади та забезпечення їх якісних управлінських послуг. Крім того, розвиток людських ресурсів системи публічного управління є основним чинником формування постсучасної системи управління, а створення можливостей для розкриття креативного потенціалу публічних службовців стає головним системним завданням управлінських інновацій.

Значимість інноваційної активності публічних службовців у здійсненні радикальних (реформістських) суспільних змін підкреслюють різні вчені. За одним із підходів, А. Никифоров інноваційну діяльність розглядає як креативний процес специфічної спрямованості, досягнення результату якого забезпечується, поряд з іншим, шляхом розвитку знань, інтелектуального потенціалу особистості та інформаційної комунікації [5]. На необхідності інноваційно-орієнтованого навчання персоналу в процесі запровадження нововведень в органи влади робить акцент Ю. Карпова [4], яка вказує на те, що, головним чином, інноваційно-орієнтоване навчання здійснюється у системі перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів. Також слід відзначити підхід С. Попова, який підкреслює важливість використання принципу інноваційної готовності кадрового ресурсу у забезпеченні результативної інноваційної діяльності органів влади [7, с. 101-102]. При цьому цей автор акцентує увагу на оцінюванні готовності публічних службовців до нововведень. На важливості оцінювання інноваційної готовності публічних службовців також вказують результати соціологічних досліджень Є. Головахи [15], які свідчать про те, що рейтинг українського типу новатора найменший у європейському просторі. Ці твердження безпосередньо стосуються і публічних службовців й загострює увагу до значущості інноваційно-орієнтованої професійної компетентності впроваджувачів нововведень.

Саме тому дієва і цілеспрямована державна кадрова політика в органах публічної влади повинна бути спрямована не тільки на пошук, розподіл, раціональне використання, професійний розвиток кадрів, а й на зменшення опору публічних службовців нововведенням та прискорення їх готовності до цих нововведень. Це, у свою чергу, докорінно покращить діяльність органів влади, а також

забезпечить стійкий соціально-економічний розвиток України. Виходячи з цього, автором запропоновано складові процесу здійснення інноваційної діяльності органами публічної влади (рис. 2), де основний акцент зроблено на реалізації такої кадрової політики, яка забезпечить формування необхідних професійних компетентностей у публічних службовців та зменшить опір інноваціям на основі прискорення їх готовності до цих інновацій.

Слід зазначити той факт, що процес здійснення інноваційної діяльності органами публічної влади повинен ґрунтуватися: по-перше, на управлінні професійною компетентністю публічних службовців, що реалізується на основі оцінювання рівня компетентності публічних службовців й коригуванням цього рівня (підвищення, розвиток тощо), по-друге, на оцінюванні стану готовності публічних службовців до нововведень (обов'язковою умовою є обрання певних критеріїв оцінювання стану готовності публічних службовців до нововведень), по-третє, управлінні опором інноваціям в органах влади. Усе це має забезпечити інноваційно орієнтована кадрова політика, яка реалізується в органах публічної влади.

Успіх реалізації системних реформ, які відбуваються в Україні, залежить від рівня професійної компетентності публічних службовців та лідерських якостей керівних кадрів сфери публічного управління, їх здатності до інноваційного мислення, прийняття ефективних рішень у нестандартних ситуаціях, застосування інноваційних підходів у роботі.

Оскільки компетентність публічного службовця є показником ступеня відповідності, адекватності професіоналізму публічного службовця і змісту компетенції його посади, відповідно, професіоналізм виступає як необхідна умова компетенції. Якщо зміст професіоналізму, професійного досвіду публічного

службовця не відповідає структурі професійно-кваліфікаційних вимог посади, її спеціалізації, компетенції, то це свідчить, що в цій ситуації немає достатніх умов для прояву його професіоналізму [16]. Згідно із Законом України «Про державну службу» [10], професійна компетентність – здатність особи в межах визначених за посадою повноважень застосовувати спеціальні знання, уміння та навички, виявляти відповідні моральні та ділові якості для належного виконання встановлених завдань і обов'язків, навчання, професійного та особистісного розвитку. Відповідно, професійна компетентність публічного службовця в умовах здійснення інноваційної діяльності – це його спроможність в межах визначених за посадою повноважень застосовувати спеціальні знання, уміння та навички, виявляти відповідні якості, нести відповідальність за прийняті рішення з метою належної реалізації інноваційних завдань, функцій тощо. Перелік необхідних професійних компетентностей публічних службовців повинен формуватися відповідно до потреби у цих компетентностях. Формування, розвиток, підвищення рівня професійних компетентностей публічних службовців, а також управління цими компетентностями у процесі здійснення інноваційної діяльності слід забезпечувати шляхом переходу на інноваційну модель навчання публічних службовців.

Слід зазначити, що управління професійною компетентністю публічних службовців має реалізуватися на основі проведення оцінювання рівня їх професійної компетентності (шкала рівнів професійних компетентностей, інтегральний показник оцінки рівнів професійних компетентностей та ін.). На основі цього далі здійснюється коригування оціненого рівня професійної компетентності публічних службовців шляхом проведення професійного навчання, підвищення кваліфікації, само-

Рис. 2. Складові процесу здійснення інноваційної діяльності органами публічної влади

освіти тощо. В інноваційній моделі навчання публічних службовців основними напрямками діяльності ВНЗ післядипломної освіти повинні стати: оновлення змісту навчання сучасними науковими результатами в галузі науки публічного управління (сучасні теми з проблем лідерства, інноватики) шляхом об'єднання зусиль установ державного і недержавного сектору; вивчення реального попиту, можливостей та потреб регіону чи установи, кожного учасника навчального процесу; розширення освітнього простору за рахунок створення експериментальних лабораторій, коучингових консультацій для апробації нових знань і вмінь на практиці; формування самостійної освітньої сфери з власними механізмами управління, функціонування, розвитку та фінансування (дистанційна освіта з використанням електронної платформи Moodle або технологій e-learning); оновлення системи фінансування шляхом розвитку багатоканального фінансування; зростання фінансової, управлінської та інституційної автономії органів державної влади та місцевого самоврядування в умовах децентралізації; планування професійного розвитку фахівців органів влади шляхом впровадження нових навчальних модулів, посиливши при цьому складову самостійної роботи слухачів та індивідуальних консультацій із викладачем; розвиток інноваційної культури публічних службовців та можливостей вищих навчальних закладів щодо розробки інформаційно-методичних матеріалів для організації самостійної роботи слухачів, таких, як електронні мультимедійні навчальні посібники, підручники, методичні рекомендації, комп'ютерні й інші безконтактні та практико-орієнтовані технології; розширення інформаційно-комунікативного простору для неперервного підвищення кваліфікації керівних кадрів шляхом своєчасного наповнення сайтів інститутів підвищення кваліфікації відповідною навчальною інформацією для заочно-дистанційного навчання; впровадження нових форм навчання, таких як чат, скайп-конференція, е-тестування тощо. Отже, на основі управління професійною компетентністю можна зробити попередні висновки щодо стану готовності публічних службовців до інновацій.

Оцінювання стану готовності публічних службовців до інновацій має ґрунтуватися на обранні певних критеріїв: 1) наявність / відсутність особистого досвіду публічних службовців з впровадження нововведень; стан їх обізнаності (ознайомленості) з теоретичними

основами інновацій та рівень вивченості ними типових інновацій у відповідному навчальному закладі; 2) ступінь обізнаності публічних службовців з типовими інноваціями, розуміння їх важливості для системи органів публічної влади та поінформованість про їх поширеність у цій системі. Перша група критеріїв надає можливість сформулювати уявлення про загальну теоретично та практичну готовність службовців до інновацій у системі органів публічної влади з урахуванням їх вивчення у відповідному навчальному закладі. Друга група критеріїв конкретизує стан готовності публічних службовців до інновацій та потреби у масштабному поширенні цих інновацій у системі органів публічної влади як основного критерію досягнення кінцевого ефекту у межах державно-управлінських реформ. Окрім того, усвідомлено сформована перевага інновації є головною передумовою для прийняття позитивного рішення щодо його впровадження та необхідності його поширення у цій системі. Такий взаємозв'язок критеріїв відповідає логіці процесу масштабного розповсюдження інновацій і, тим самим, відповідає принципу релевантності інноваційного процесу і процесу масштабного впровадження інновацій [7, с. 101-102].

Виходячи з вищенаведених критеріїв оцінювання стану готовності публічних службовців до інновацій, можна здійснювати управління опором інноваціям в органах влади, що дасть змогу прискорити процес впровадження цих інновацій в роботу державного та муніципального управління.

Взаємозв'язок економічної ефективності з інноваційною формою організації праці персоналу органів публічної влади (управлінською командою публічних службовців) проявляється на макрорівні під час регулювання інноваційних процесів. Мається на увазі не безпосереднє управління публічними службовцями процесами виробництва, а організація діяльності системи державного регулювання та управління економікою. Зрозуміло, що на макрорівні діють управлінські команди найвищого рівня.

Україні сьогодні потрібні ініціативні, компетентні кадри з новим стилем мислення та баченням перспективи розвитку суспільства, які володіють демократичними методами публічного управління й здатні забезпечити соціально-економічний розвиток держави в умовах глобалізації. Отже, можна указати на такі основні вимоги до реалізації своїх функцій кадровим потенціалом публічного

управління, що визначають рівень його професійності: здатність діяти в сучасних умовах суспільного розвитку та бути відкритим до впровадження відповідних новацій. Крім того, діяльність кадрів повинна стосуватися реалізації конкретних функцій у системі публічного управління, а не бути декларативною та абстрактною.

Як показує практика економічно розвинених держав, необхідною умовою для інноваційного оновлення економіки є створення інфраструктури повного циклу інноваційної діяльності у сфері високих технологій. В Україні інноваційна інфраструктура ще недостатньо розвинена, оскільки не охоплює усі ланки інноваційного процесу і не має системного підходу до забезпечення відповідними послугами у сфері інноваційної діяльності в органах публічної влади. Про це свідчить обмежена кількість суб'єктів інноваційної інфраструктури, нерозвиненість організаційної структури, недостатня і нестабільна законодавча база і т. ін.

Сьогодні у світі намітилася тенденція створення інноваційної інфраструктури, що всебічно підтримує інновації в державному та муніципальному управлінні [3] (табл. 1). Крім зазначених у табл. 1, у світі є ще ціла низка інституцій, які підтримують появу інновацій у державному та муніципальному управлінні. Як приклад, можна навести регіональні агентства з технологій та інновацій, які створені та функціонують за підтримки держави і здійснюють підтримку інноваційної діяльності в регіонах європейських країн [17].

В Україні для координації та підтримки інноваційної діяльності органами публічної влади можна запропонувати таку інституцію, як офіс інноваційної діяльності. Необхідність його створення в органах влади виникає за умов, коли кількість інновацій та їх масштаб починає створювати проблеми з керованістю, зникає прозорість, виникає різномірна звітність, що не дає змоги проаналізувати стан реалізації всіх інновацій. Офіс інноваційної діяльності – це структурний підрозділ, що виконує функції координації та централізації управління інноваціями, які входять у сферу компетенції певного органу влади, та комплексна інфраструктура, яка забезпечує впровадження інновацій. Основною його метою є забезпечення якості та досягнення запланованих результатів інноваційної діяльності, що здійснюється відповідним органом влади, за рахунок створення оптимальних умов і прийняття відповідних управлінських рішень. Головним його

завданням є підвищення ефективності запровадження інновацій за рахунок створення і використання єдиної координації та технології управління інноваціями органом публічної влади. Крім того, завданнями цього підрозділу можуть стати: навчання персоналу методам розробки і впровадження інновацій, що входять у компетенції конкретного органу влади; розробка, впровадження і моніторинг реалізації інновацій, адаптованих до цілей і завдань органу влади; впровадження і адміністрування системи управління інноваціями; нагромадження і збереження інформації про запроваджені інновації з метою використання їх для удосконалення методів роботи органу влади; управління портфелем інновацій; управління комунікаціями між різними інноваціями.

Офіси інноваційної діяльності органів публічної влади можуть створюватися у формі: тимчасової робочої групи з тимчасовим дорученням додаткових обов'язків для фахівців органу влади з відповідною зміною їх посадового регламенту і додатковою оплатою праці; покладання на спеціалістів органу влади обов'язків адміністраторів інновацій для виконання окремих функцій з повним або частковим звільненням від виконання ними власних обов'язків за посадою з відповідною зміною їх посадового регламенту; створення у структурі органу влади відповідного підрозділу з функціями цього підрозділу в результаті проведення внутрішньої реорганізації; створення державної установи з відповідними функціями управління інноваціями; залучення за договором спеціалістів на роботу в орган влади (аутстафінг); передачі за договором функцій інноваційного менеджменту організаціям, що спеціалізуються на наданні послуг із розробки та впровадження інновацій (аутсорсинг). Отже, ефективно використання офісу інноваційної діяльності на практиці може забезпечити такі переваги: стандартизація інноваційної управлінської документації та методів управління інноваціями; прозорий розподіл відповідальності за результати впровадження інновацій; розповсюдження знань і підвищення рівня професійної компетентності публічних службовців; контроль за ходом і прогнозування результатів інновацій; облік та ефективно призначення ресурсів для впровадження інновацій.

Висновки із цього дослідження. У роботі здійснено обґрунтування концептуальних положень реалізації інноваційної діяльності органами публічної влади в Україні. Авторський підхід до переліку і змісту складових

**Зарубіжний досвід інституційної підтримки інновацій
державного та муніципального управління**

Елементи інноваційної інфраструктури	Характеристика елементів інноваційної інфраструктури
Обсерваторія інновацій публічного сектору	Створена Організацією економічного співробітництва та розвитку. Ця установа збирає та аналізує приклади управлінських інновацій; сприяє обміну досвідом щодо таких інновацій; надає консультативну допомогу і підтримує співпрацю щодо інноваційних управлінських проектів; є майданчиком для обговорення і спільного творення інновацій і т. д.
Центр демократичного врядування та інновацій	Створений на базі Школи державного управління ім. Кеннеді при Гарвардському університеті. Завдяки приватним грантам Центром започатковано щорічний конкурс урядових інновацій. Його завдання: заохочення інноваційних ідей щодо участі населення у розробці та контролі виконання рішень про витрачання бюджетних коштів, формуванні державної і місцевої політики, розвитку міжсекторної та між-рівневої співпраці тощо. Під егідою цієї установи реалізується значна кількість проектів (проект «Краще, швидше, дешевше» спрямований на появу й упровадження інноваційних ідей органами влади, які прагнуть задовольнити потреби суспільства при одночасному зниженні вартості послуг й підвищенні їх якості. Реалізація проекту дозволяє висвітлювати передові інноваційні підходи до формування партнерських відносин між урядом і приватним сектором тощо).
Центр інновацій публічної служби	Створений урядом Південної Африки. Основною метою цієї установи є формування культури і практики інновацій для подолання найгостріших проблем розвитку держави. Серед основних методів – проведення наукових досліджень і розробок, інкубація інновацій, партнерські проекти з приватним сектором. Коло проблем, щодо яких ця установа застосовує інноваційні підходи: від поліпшення якості надання послуг лікарнями до зниження рівня злочинності в державі.
Лабораторія розвитку міста Мехіко	Розробляє і організовує реалізацію низки інноваційних проектів щодо підвищення ефективності діяльності міської влади, її взаємодії з населенням та загалом розвитку міста. Особливістю цієї установи є те, що вона об'єднує людей з різних сфер, щоб забезпечити новизну ідей. А оскільки цей напрям діяльності для міської влади є відносно новим, її працівники постійно взаємодіють із зовнішніми експертами. На сайті цієї установи можна залишити свою ідею щодо розвитку міста, ознайомитися з інформацією про інноваційні проекти і т. ін.
Гуанчжойський інститут міських інновацій	Проводить системні дослідження з питань, пов'язаних з міськими інноваційними рішеннями; організовує міжнародні семінари та симпозиуми з проблематики інноваційного управління; формує бази даних інновацій щодо розвитку міст; проводить всесвітньо відомий міжнародний конкурс міських інновацій.
Глобальна мережа публічних інновацій	Створена за недержавні кошти з метою узагальнення і поширення знань про інновації у сфері публічних послуг, громадської діяльності щодо управління суспільними справами, і об'єднує 10 програм щодо відзначення інноваційної державної політики таких країн, як Бразилія, Китай, Мексика, Перу, США, Східна Африка, Південна Африка, Філіппіни, Чилі.

процесу здійснення інноваційної діяльності органами публічної влади, на відміну від існуючого, акцентує увагу на реалізації такої кадрової політики, яка забезпечить формування необхідних професійних компетентностей у публічних службовців та зменшить опір інноваціям на основі прискорення їх готовності до цих інновацій. Виявлено, що процес здійснення повноцінної інноваційної

діяльності органами публічної влади повинен ґрунтуватися: по-перше, на управлінні професійною компетентністю публічних службовців, що реалізується на основі оцінювання рівня компетентності публічних службовців й коригуванням цього рівня, по-друге, на оцінюванні стану готовності публічних службовців до нововведень (обов'язковою умовою є обрання певних критеріїв оцінювання),

по-третє, на управлінні опором інноваціям в органах влади. Усе це має забезпечити інноваційно орієнтована кадрова політика, яка реалізується в органах публічної влади. При цьому управління професійною компетентністю публічних службовців має реалізуватися шляхом проведення оцінювання рівня їх професійної компетентності (використання шкали рівнів професійних компетентностей, розрахунок інтегрального показника оцінки рівнів професійних компетентностей), а також коригування оціненого рівня професійної компетентності публічних службовців на основі проведення професійного навчання, підвищення кваліфікації, самоосвіти тощо. Автором виділено основні причини проведення неефективної інноваційної політики та неспроможності переорієнтувати економіку України на нову (інноваційну) модель розвитку, а також визначено основні блоки проблем реалізації регіональної інноваційно орієнтованої політики в Україні й запропоновано їх вирішення: ефективне використання механізмів інноваційного розвитку міст (державно-приватне партнерство, проектне управління); створення і подальший розвиток інноваційних

структур (кластерні структури, зокрема, між-муніципальні кластери тощо); використання новітніх технологій упровадження знань у діяльність органів місцевого самоврядування і місцевих органів державної виконавчої влади (технології e-learning, тренінгові технології тощо) та ін. Автором визначено, що між дієвою інноваційною діяльністю органів влади та соціально-економічним розвитком країни є взаємозв'язок на макрорівні, що виявляється під час регулювання інноваційних процесів (організація діяльності системи державного регулювання та управління економікою). Проаналізовано зарубіжний та вітчизняний досвід інституційної підтримки інновацій державного та муніципального управління. Для координації та підтримки інноваційної діяльності органами публічної влади запропоновано створення офісу інноваційної діяльності. Автором також сформульовано основну мету офісу інноваційної діяльності, його завдання, форми, в яких можливе його створення, та ключові переваги функціонування. Усе вищезазначене докорінно покращить інноваційну діяльність органів влади, а також забезпечить стійкий розвиток України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5. 2015 / Президент України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (дата звернення: 10.10.2018)
2. Про схвалення Стратегії реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні на період до 2017 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.03.2015 р. № 227-р / Кабінет Міністрів України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/227-2015-%D1%80> (дата звернення: 10.10.2018)
3. Дегтярьова І. О. Зарубіжний досвід інституційної підтримки інновацій державного і муніципального управління. Інституційне забезпечення кадрової політики у державному управлінні: становлення та розвиток: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 29 травня 2015 р.). Київ: НАДУ, 2015. С. 8-10.
4. Карпова Ю. А. Инновации, интеллект, образование : моногр. Москва: МГАУ, 1998. 305 с.
5. Никифоров А. Є. Інноваційна діяльність: теорія і практика державного управління: монографія. Київ: КНЕУ, 2010. 420 с.
6. Петришина М. О. Загальні засади запровадження інноваційної моделі розвитку української держави: муніципальний аспект. Право та інновації. 2013. № 4. С. 15-26 URL: <http://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2014/01/Petryshyna.pdf> (дата звернення: 18.10.2018)
7. Попов С. А. Державно-управлінські нововведення: теорія, методологія, практика: монографія. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2014. 296 с.
8. Пригожин А. И. Нововведения: стимулы и препятствия: монография. Москва: Политиздат, 1989. 271 с.
9. Роджерс Е. М. Дифузія інновацій / пер. з англ. В. Старка. Київ: Києво-Могилянська академія, 2009. 591 с.
10. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV / Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 10.10.2018)
11. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17.06.2014 р. № 1508-VII / Верховна Рада України. URL <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1508-18> (дата звернення: 10.10.2018)
12. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 16.07.1999 р. № 991-XIV URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/991-14> (дата звернення: 10.10.2018)
13. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 08.08.2011 р. № 3715-VI URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3715-17> (дата звернення: 10.10.2018)

14. Про заходи щодо визначення і реалізації проєктів із пріоритетних напрямів соціально-економічного та культурного розвитку: Указ Президента України від 08.09.2010 р. № 895/2010 / Президент України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/895/2010> (дата звернення: 10.10.2018)

15. Головаха Є. Україна та Європа: результати міжнародного порівняльного соціологічного дослідження. Київ: Інститут соціології НАН України, 2006. 142 с.

16. Турчинов А. И. Профессионализм государственного служащего должен быть конструктивным. Государственная служба. 2004. № 1. С. 31-42.

17. Monterisi A. (2009) Regional innovation strategies: the Apulian experience and the role of ARTI. Brussels, 7 October, 2009. 18 p. DOI: http://old.arti.puglia.it/fileadmin/download/OD_Puglia_7oct09.pdf (дата звернення: 18.10.2018)

REFERENCES:

1. Pro Stratehiiu staloho rozvytku "Ukraina – 2020» [About Strategy of steady development "Ukraine – 2020»]: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 12.01.2015 r. № 5. 2015 / Prezydent Ukrainy. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (accessed: 10.10.2018)

2. Pro skhvalennia Stratehii reformuvannia derzhavnoi sluzhby ta sluzhby v orhanakh mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini na period do 2017 roku ta zatverdzhennia planu zakhodiv shchodo yii realizatsii [About approval of Strategy of reformation of governmentservice and service in the organs of local self-government in Ukraine on a period 2017 to and claim of plan of measures inrelation to her realization]: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18.03.2015 № 227-r / Kabinet Ministriv Ukrainy. Available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/227-2015-%D1%80> (accessed: 10.10.2018)

3. Dehtiarova I. O. (2015) Zarubizhnyi dosvid instytutsiinoi pidtrymky innovatsii derzhavnogo i munitsypalnoho upravlinnia [Foreign experience of institutional support of innovations of state and municipal administration]. Instytutsiine zabezpechennia kadrovoi polityky u derzhavnomu upravlinni: stanovlennia ta rozvytok: materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf. za mizhnar. uchastiu (Ukraine, Kyiv, 29 May, 2015). Kyiv: NADU, 2015. pp. 8-10.

4. Karpova Yu. A. (1998) Innovatsii, intellekt, obrazovanie [Innovations, intellect, education]: monogr. Moscow: MGAU, 1998. 305 p. (in Russian)

5. Nykyforov A. Ye. (2010) Innovatsiina diialnist: teoriia i praktyka derzhavnogo upravlinnia [Innovative activity: theory and practice of state administration]: monohrafiia. Kyiv: KNEU, 2010. 420 p.

6. Petryshyna M. O. (2013) Zahalni zasady zaprovadzhennia innovatsiinoi modeli rozvytku ukrainskoi derzhavy: munitsypalny aspekt [General principles of input of innovative model of development of the Ukrainian state: municipal aspect]. Law and innovations. 2013. № 4. pp. 15-26. Available at: <http://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2014/01/Petryshyna.pdf> (accessed: 18.10.2018)

7. Popov S. A. (2014) Derzhavno-upravliniski novovvedennia: teoriia, metodolohiia, praktyka [State-administrative innovations: theory, methodology, practice]: monohrafiia. Odesa: ORIDU NADU, 2014. 296 p.

8. Prigozhin A. I. (1989) Novovvedeniya: stimuly i prepyatstviya [Innovations: stimuli and obstacles]: monografiya. Moscow: Politizdat, 1989. 271 p. (in Russian)

9. Rodzhers E. M. (2009) Dyfuziia innovatsii [Diffusion of innovations] / per. V. Starka. Kyiv: Kyievo-Mohylianska akademiia, 2009. 591 p.

10. Pro innovatsiinu diialnist [About innovative activity]: Zakon Ukrainy vid 04.07.2002 № 40-IV / Verkhovna Rada Ukrainy. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (accessed: 10.10.2018)

11. Pro spivrobotnytstvo terytorialnykh hromad [About the collaboration of territorial communities]: Zakon Ukrainy vid 17.06.2014 № 1508-VII / Verkhovna Rada Ukrainy. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1508-18> (accessed: 10.10.2018)

12. Pro spetsialnyi rezhym innovatsiinoi diialnosti tekhnolohichnykh parkiv [About the dedicated mode of innovative activity of technological parks]: Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 r. № 991-XIV Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/991-14> (accessed: 10.10.2018)

13. Pro priorytetni napriamy innovatsiinoi diialnosti v Ukraini [About priority directions of innovative activity in Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 08.08.2011 № 3715-VI. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3715-17> (accessed: 10.10.2018)

14. Pro zakhody shchodo vyznachennia i realizatsii proektiv iz priorytetnykh napriamiv sotsialno-ekonomichnoho ta kulturnoho rozvytku [About measures in relation to determination and realization of projects from priority directions of socio-economic and cultural development]: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 08.09.2010 № 895/2010 / Prezydent Ukrainy. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/895/2010> (accessed: 10.10.2018)

15. Holovakha Ye. (2006) *Ukraina ta Yevropa: rezultaty mizhnarodnoho porivnialnoho sotsiologichnoho doslidzhennia* [Ukraine and Europe: results of international comparative sociological research]. Kyiv: Instytut sotsiologii NAN Ukrainy, 2006. 142 p.

16. Turchinov A. I. (2004) Professionalizm gosudarstvennogo sluzhashchego dolzhen byt' konstruktivnym [Professionalism of civil servant must be structural]. *Government service*. 2004. № 1. pp. 31-42. (in Russian)

17. Monterisi A. (2009) *Regional innovation strategies: the Apulian experience and the role of ARTI*. Brussels, 7 October, 2009. 18 p. DOI: http://old.arti.puglia.it/fileadmin/user_files/download/OD_Puglia_7oct09_ilo.pdf (дата звернення: 18.10.2018)

Conceptual bases of realization of innovative activity public government bodies as basis of social and economic development of Ukraine

Shumskaya A.N.

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of State governance,
Public Administration and Regional Economy
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

This research aim is deepening of conceptual principles of realization of innovative activity by public government bodies, and also development of keys trends of providing of valuable innovative activity government bodies as bases of social and economic development of Ukraine.

In this research the ground of conceptual positions of realization of innovative activity is carried out by public government bodies in Ukraine. Authorial going near a list and maintenance of constituents of process of realization of innovative activity, unlike existing, accents attention public government bodies on realization of such skilled politics, that will provide forming of necessary professional competences for public office workers and will decrease resistance to the innovations on the basis of acceleration of their readiness to these innovations.

It is educed that process of realization of valuable innovative activity must be founded public government bodies: firstly, on a management the professional competence of public office workers, that will be realized on the basis of evaluation of level of competence of public office employees by adjustment of this level, secondly, on the evaluation of ready of public office employees condition to the innovations (an obligatory condition is electing of certain criteria of evaluation), thirdly, on a management resistance to the innovations in government bodies.

An author is distinguish principal reasons of realization of uneffective innovative politics and insolvency to orientate the economy of Ukraine on the new (innovative) model of development, and also the basic blocks of problems of realization of the regional innovative oriented politics are certain in Ukraine and their solution is offered. Basic attention is spared to the effective use of mechanisms of innovative development of cities (state-private partnership, project management); to creation and further development of innovative structures (cluster structures); to the use of the newest technologies in activity of government (e-learning, to training of technology) bodies and other.

Certainly, that between effective innovative activity of government bodies and socio-economic development of country there is intercommunication on a macro-level that appears during adjusting of innovative processes (organization of activity of the system of the states adjusting and management an economy).

Reasonably, that for the increase of efficiency of innovative activity public government bodies in Ukraine are to create special institution – office of innovative activity, that system and professionally would engage in the questions of support of innovations in state and municipal administration, expedient. An author is set forth the primary purpose of office of innovative activity, its task, forms, its creation, and key advantages of functioning, is possible in that, also.